

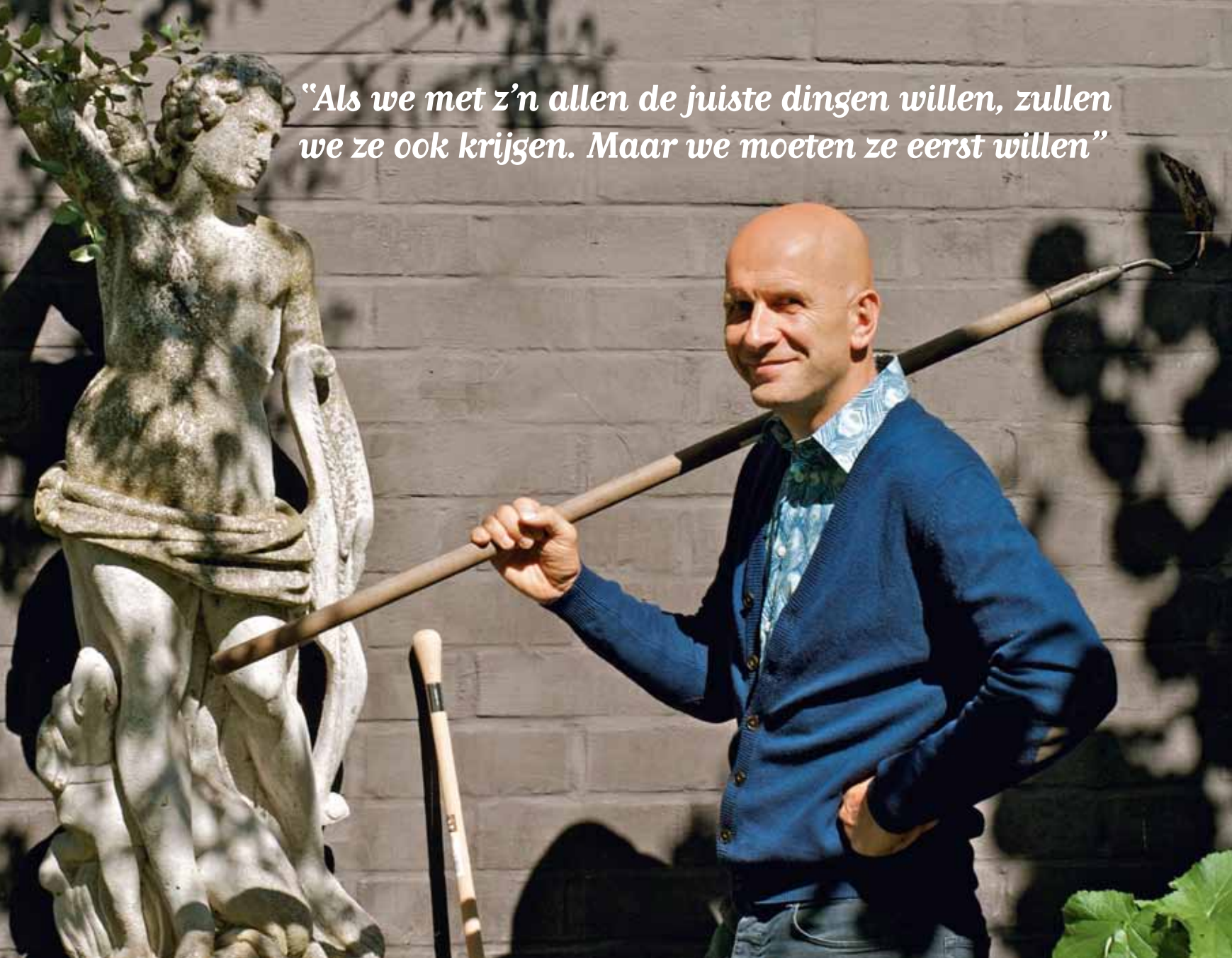
Nic Balthazar

NAAR EIGEN ZEGGEN IS HIJ 'EEN AMALGAAM VAN EEN AANTAL MENSEN DIE NIC BALTHAZAR PROBEREN TE ZIJN'. DE MEESTEN KENNEN HEM VANUIT ZIJN FASCINATIE VOOR FILM (*BEN X*), TELEVISIE EN THEATER, EN VANUIT ZIJN GEËNGAGEERDE INZET VOOR MILIEU-VERANDERINGEN (*THE BIG ASK*). MAAR WIE IS DE MAN ACHTER DEZE ACTIE? EN WAT LEEFT ER IN DAT ALTIJD STRIJDENDE HART?

“Ik heb een kinderlijk geloof in positieve verandering”

“Als we met z’n allen de juiste dingen willen, zullen we ze ook krijgen. Maar we moeten ze eerst willen”

“Ik ben nooit een groene jongen geweest”, zegt Nic Balthazar eerlijk. “Ik sta te kijken van de genialiteit van een spinnenweb, maar zie er geen grote godheden in. Ik sta ook niet te huilen bij een ontluikende bloem – en vind het trouwens ook heel vreemd dat mensen bloemen aan elkaar geven, die daarna op de salontafel staan te sterven. Ik ervaar totale magie wanneer ik door een bos fiets, maar mis de stad sneller dan het bos. Ik vind het mooi dat mensen een diepe mystieke liefde voor moeder aarde ervaren, maar mijn eigen engagement voor de aarde ligt eerder in een vorm van zelfbehoud of globaal egoïsme.”

Waar komt je activistische houding vandaan?

Nic: “Ik ben opgevoed in een familie van heel geëngageerde mensen en maakte mijn eerste betoging mee toen ik twee was. Mijn moeder was één van de eerste Dolle Mina’s (*feministische beweging in de jaren 70, nvdr*) van ons land en vocht voor haar vrijheid om te kunnen werken als vrouw. Mijn vader was

historicus en organiseerde de eerste anti-atoomenergiebetogingen. Als je naar de Belgische geschiedenis kijkt, zie je dat de wereld wel degelijk en snel kan veranderen. Een halve eeuw geleden werden in ons land werknemers uitgebuit in de fabrieken. En nu leven we in een land waarin iedereen de kans krijgt om naar school te gaan. Mijn ouders geloofden in de maakbaarheid van de wereld en verkondigden: ‘een verenigd volk krijg je niet kapot.’”

Draag ook jij deze slogan met je mee?

Nic: “Ja, zeker. Als wij met zijn allen de juiste dingen willen, zullen we die ook krijgen. Maar we moeten ze eerst willen. We worden bestookt met boodschappen die ons aanzetten tot consumeren en geloven dat ons geluk afhangt van wat we kunnen kopen. We schrikken ervan dat immigranten liefst een mooie auto willen. Maar dat is de cultuur die wij hen hebben aangeleerd! Het idee van *status* zit namelijk diep in onze cultuur ingebakken. Ik zie mezelf als een positief pessimist. Ik ben pessimistisch over wat er op ons afkomt, maar wil wel positief

blijven voor wat we kunnen doen om die toekomst om te buigen. We hebben namelijk al een gigantische weg afgelegd.”

Brengt dat positief pessimisme ook woede mee?

Nic: “Ik ben ongelooflijk kwaad. Maar woede is niet de beste energie om dingen te veranderen. Neem nu het nucleaire vraagstuk. Ik vind het waanzin dat mensen denken dat we dingen zo gevaarlijk als nucleair afval ergens 20.000 jaar veilig kunnen stockeren. Iedereen weet dat er rampen uit voort kunnen vloeien. Maar waarom wachten op zoiets als Tsjernobyl of Fukushima? Dat is hetzelfde als geen veiligheidsgordel dragen tot één van je kinderen door de voorruit gaat. Wat me ook enorm kwaad maakt, is het feit dat we vaak niets afweten van de rampen die zich afspelen. Alternatieve energie zou ons op alle manieren rijk kunnen maken. Als we daar nu eens dertig jaar geleden mee begonnen waren... Ik voel me als de huisvader in *Le Far West (film met Jacques Brel, nvdr)*, het zijn namelijk mijn kinderen die ze bedreigen!”

Zijn je kinderen je grote drijfveer? Strijd je voor hen?

Nic: “Zeker en vast! Door mijn kinderen werd ik me meer bewust van het feit dat hun toekomst er heel slecht uitziet. Ik ben geen klimaatheilige, maar door hen ben ik mee gaan denken over hoe we het tij kunnen keren. Tijdens mijn lezingen benadruk ik dat wat er nu met de planeet gebeurt, al meer dan honderd jaar geleden voorspeld werd. We zien het allemaal gebeuren: bosbranden, overstromingen, stijging van het zeepeil, hongersnood, massale immigratie en oorlogen. Ik begrijp niet dat iedereen dat vrolijk negeert. Want wat doen wij? Wij vragen ons ondertussen af in welke taal we een kiesbrief gaan krijgen. Er wordt ons niet alleen verzwegen hoe ernstig de huidige situatie is, maar ook hoe hoopvol de oplossingen zijn.”

Leer je dat van je kinderen, om met een hoopvollere blik te kijken?

Nic: “Kinderen hebben een enorm ecologisch bewustzijn. Ze zijn bijvoorbeeld vaak de voortrekkers van recycling binnen het gezin. Maar zij kunnen ook zeer donkere gedachten hebben, dat ken ik uit mijn jeugd. De toekomst van deze planeet ziet er volgens mij weinig rooskleurig uit. En toch behoud ik een kinderlijk geloof in positieve verandering. Dat heb ik zeker van mijn kinderen geleerd. Want zoals Martin Luther King zei: ‘Al ging morgen de wereld op in één bosbrand, ik zal toch vandaag een boom planten.’”

Nic: “Check voor directe actie naar de volgende klimaatop de site www.klimaatcoalitie.be. Daar kun je meteen een online petitie invullen en vind je goede links voor sites waar je je eigen voetafdruk kunt verkleinen (hou deze groeiende site in de gaten!)”

“Er wordt ons niet alleen verzwegen hoe ernstig de huidige situatie is, maar ook hoe hoopvol de oplossingen zijn”

Hoe leer je jouw kinderen respect hebben voor de aarde?

Nic: “Mijn kinderen gaan naar een Freinet-methodeschool, waar respect centraal staat. Ik beseft dat dit niet alleszalmakend is, maar het leert kinderen wel op een andere manier in het leven te staan. Zelf probeer ik zoveel mogelijk een respectvolle balans te vinden tussen hoe ik mijn eigen welzijn in overeenstemming kan brengen met het welzijn van de wereld. Dat is de logica der dingen. Het tegenovergestelde van respect is egoïsme. Maar zelfs uit eigenbelang kun je vaststellen dat het een verstandige keuze is om te leven in een wereld waarin jij evenveel respect hebt voor dingen als voor jezelf. Als de hele wereld een Freinetschool zou zijn, zou ik weer in de toekomst van onze aarde geloven.”

Geloof je nog in de toekomst van onze aarde?

Nic: “Ik geloof erin dat we nog altijd veel kunnen redden... Om een voorbeeld te geven: twintig procent van het klimaatprobleem wordt veroorzaakt door de vleesindustrie. Ondertussen is het vleesgebruik op wereldschaal aan het verdubbelen. Kun je je inbeelden hoe ernstig deze situatie is? Hoe lang kun je tegen een mens blijven zeggen dat het 5 voor 12 is? Maar ook hierin bewaar ik hoop. In Gent kun je bijvoorbeeld in de meeste restaurants iets vegetarisch bestellen. Gent is een bruisende en mooie stad geworden. Als morgen Gent de wereld wordt, verplaatsen we ons enkel nog met de fiets en eten we in vegetarische restaurants.”

Vind je een goed evenwicht tussen actie en loslaten?

Nic: “Ik ben nu een film aan het maken die niet over milieuproblemen gaat. Er zijn namelijk ook andere dingen die ik met mijn leven wil doen en andere verhalen die ik wil vertellen. Er komt echter een nieuwe klimaatop aan en zo goed als niemand heeft er weet van. Ik worstel met een acuut gewetensprobleem over de indeling van mijn tijd: ik wil verder gaan strijden, maar kan mijn film niet zomaar opgeven...”

Heb je ooit momenten gekend van totale demotivatie?

Nic: “Ik ben diep depressief geworden toen we de laatste keer in Kopenhagen waren. We waren er met veel mensen naartoe getrokken en hadden met zijn allen veel hoop. Obama was net aan de macht gekomen en de Denen toonden ons hoe het mogelijk is om →

“Ik zie mezelf als een positief pessimist”

op een ‘moderne’ manier duurzaam te leven. De top leverde echter niets op. De kans op het voortbestaan van de mensheid hebben we daar en toen gemist. En dat voelde aan als een gigantisch zware nederlaag. We hadden alles gegeven wat we konden en hard verloren. Ik bleef erin geloven dat als we met genoeg waren, we nog steeds konden winnen. Maar we waren niet met genoeg...”

Welke diepe twijfel heb je nog nooit durven uitspreken?

Nic: “Ik heb enerzijds veel hoop en anderzijds veel schrik, en die twee vechten dagelijks in mijn leven. Ik kan onmogelijk tegen mijn kinderen zeggen dat hun toekomst ‘om zeep’ is... Het verpletterend sterke boek *The Road* van Cormac McCarthy gaat over een vader die met zijn zoon op weg is door een apocalyptisch landschap. Ik heb een zoon van dezelfde leeftijd. Dit boek is eigenlijk een horrorverhaal, maar ik weet dat de inhoud dichterbij onze directe toekomst ligt dan we willen weten. De verfilming van het boek is zo sterk dat ik de film zelfs niet heb kunnen uitzien. Ik kon het gewoonweg niet aan. Ik heb sinds Kopenhagen zo mijn terugslag gehad dat ik mijn hoofd wat heb laten hangen.”

Waar haal je de kracht vandaan om verder te gaan?

Nic: “Ik hou me deels vast aan irrationaliteit. En ik blijf geloven in simpele dingen. Ondanks het feit dat ik te weinig actie onderneem, probeer ik tegen zo veel mogelijk mensen te *zeuren* over wat er nog mogelijk is.”

Het valt me op dat je vaak een relativerende humor gebruikt binnen je acties voor klimaatverandering...

Nic: “Je moet jezelf kunnen blijven relativeren en met jezelf lachen. Mijn vrienden noemen mij ‘de ecologische pastoor’. Maar ik begin het minder en minder graag te doen. Ik voel me nu als een mens die komt zeggen: ‘Heeft er écht niemand naar de brandweer geluisterd? Ze schreeuwen al 25 jaar dat het huis in brand staat. En wij zitten maar tv te kijken.’ Ik wil niet liever dan mee gaan blussen. Je weet dat als je met zijn allen gaat blussen, het vuur snel geblust is. Tegenwoordig weiger ik meer en meer om in de rol van ‘de zeur’ te stappen. Ik heb me hiermee ook niet altijd populair gemaakt.”

Welke reacties krijg je zoal op je milieuacties?

Nic: “Ik lees veel haatdragende boodschappen op anonieme

forums op internet. Ik lig dan niet te huilen in mijn bed, maar keer op keer verwonderen die reacties me. Ik strijd voor onze planeet en begrijp niet dat mensen daar tegen kunnen zijn. Vaak krijg ik te horen dat ik niet consequent ben in mijn handelingen en acties, terwijl ik de eerste ben om dat toe te geven. Zo heb ik bijvoorbeeld zelf de hele wereld rondgevlogen en ben me bewust van de impact ervan op het milieu. Voor vele anderen ben ik diegene die het feestje komt verstoren. Ik wil me niet met grote revolutionairen vergelijken, maar iedereen die verandering wil, loopt tegen iets aan.”

Ik kan me voorstellen dat je langs de andere kant ook enorm veel steun krijgt?

Nic: “Ja, neem nu het maken van de spot van *The Big Ask*. Coca Cola had die niet kunnen maken wegens geldtekort! (*lacht*) Wat een positieve energie stroomde er die dag door de 10.000 mensen die eraan meewerkten: de grote groep dansers op het strand en de vijftig top-professionals. Zelfs diegenen die dachten dat het niets zou uitmaken, werden geraakt door de boodschap. Dit soort acties maken absoluut een verschil. Daar geloof ik sterk in.”

Heb je alles wat je wilt vertellen al in interviews gezegd?

Nic: “De journalisten die me interviewden, zijn absoluut van goede wil geweest. Maar vaak pas ik zelfcensuur toe. Ik probeer de dingen zo weinig mogelijk in het extreme te stellen, terwijl ik dat meer zou willen doen. Mijn overtuigd vegetarisme is daar één voorbeeld van. Tijdens interviews werd er wel eens gelachen met het feit dat ik vegetariër ben, maar zelf vind ik dat eigenlijk niet grappig. Ik durfde echter nooit in de aanval te gaan, omdat ik weet dat dat niet helpt. Als iedereen zou weten hoe ernstig de situatie is, dan was de helft van het probleem opgelost. En toch slaag ik er niet in om het door te geven. We zijn erg goed in het negeren van wat ons niet uitkomt.”

Heb je het gevoel dat je een missie hebt op deze aardbol?

Nic: “Nee. Ik ben in dat hele klimaatverhaal gerold, omdat ik van mening ben dat iedereen iets kan doen voor een betere wereld. Een garagist kan een betere auto uitvinden, een bakker kan gezond brood leren maken en ik maak per toeval films en televisie en probeer dus zo iets te doen. Vanuit mijn achtergrond in de media weet ik dat er iets bestaat als een kritische massa. Zodra we op het kantelmoment komen, waarop we – in grote groep en vanuit een gezamenlijke positieve energie – plots gaan geloven dat er iets aan de hand is, kan er verandering ingezet worden. Zo hebben onze acties met de *The Big Ask*-ploeg misschien een beetje bijgedragen tot het kantelmoment, waarbij we in ons land van een onbegrijpelijk scepticisme naar een schoorvoetend geloof in de voorspellingen van de klimaatwetenschappers zijn geëvolueerd. Ik voel me trots op het feit dat ik daar een klein steentje aan heb kunnen bijdragen.”

Meer weten? Nic Balthazar is televisie- en filmmaker en was initiatiefnemer en regisseur van de klimaatclips *The Big Ask* en *The Big Ask Again, Dance for Climate Change* (www.thebigask.be). In januari 2012 komt Nics tweede langspeelfilm uit: *Tot Altijd*.